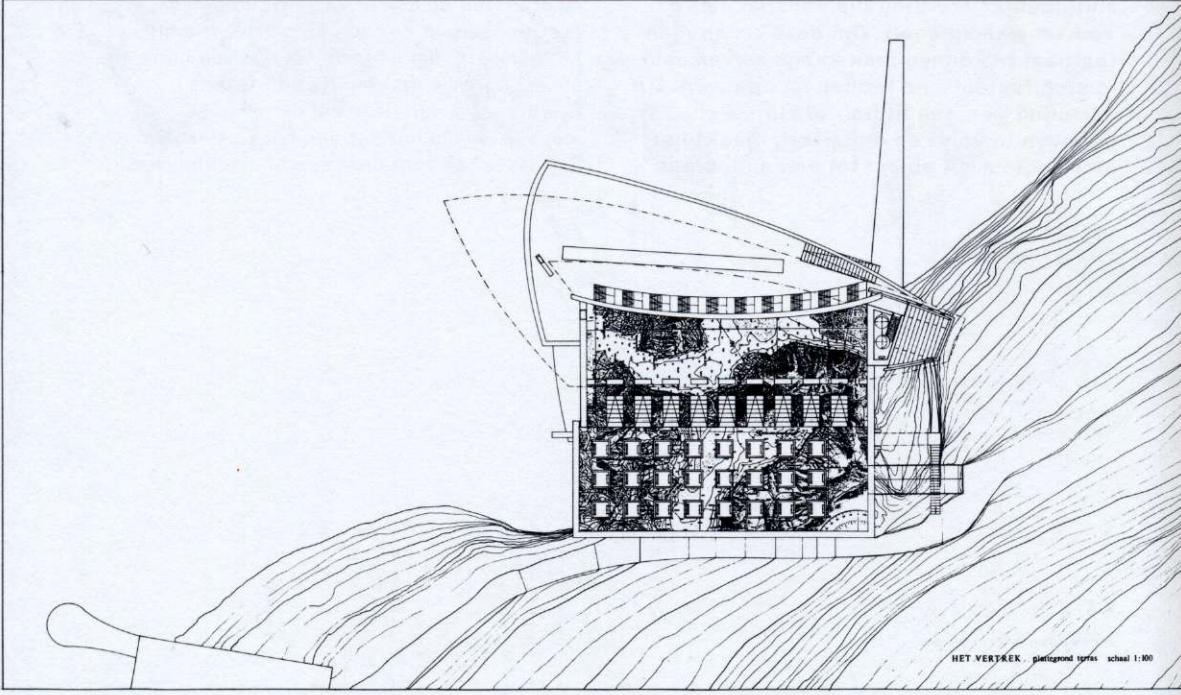
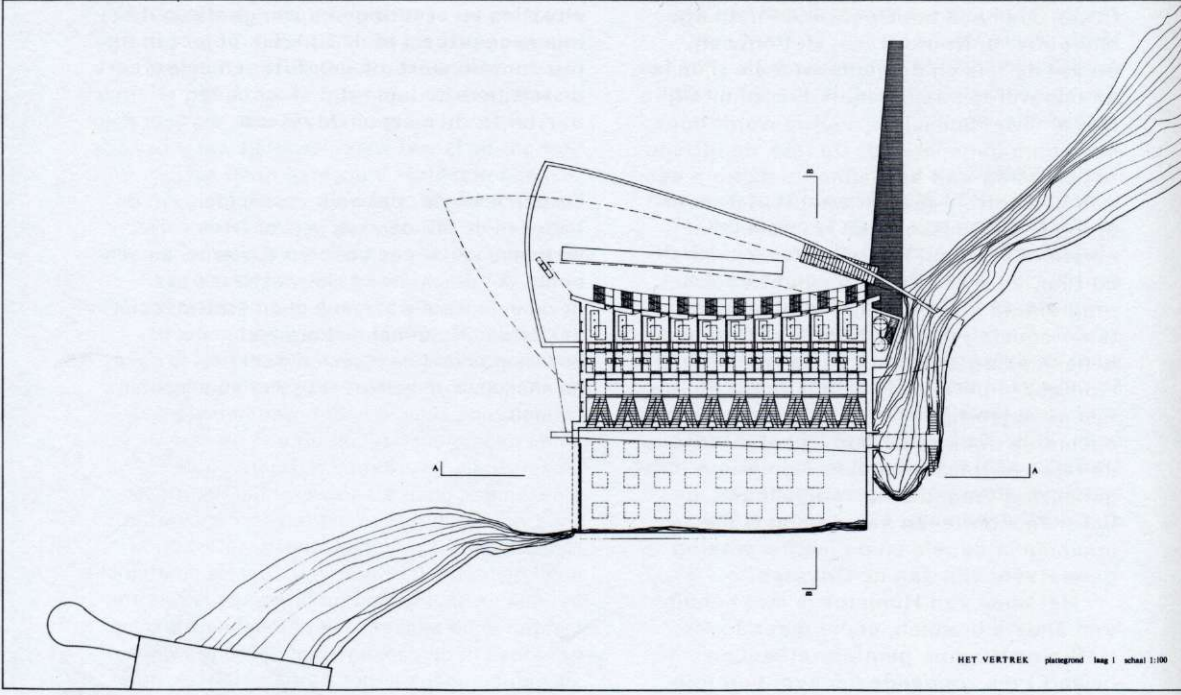

Het vertrekgebouw:
Het terras voor de thuisblijvers, plattegrond
Boothuis en louteringsstraten, plattegrond
Langsdoorsnede (p. 69)

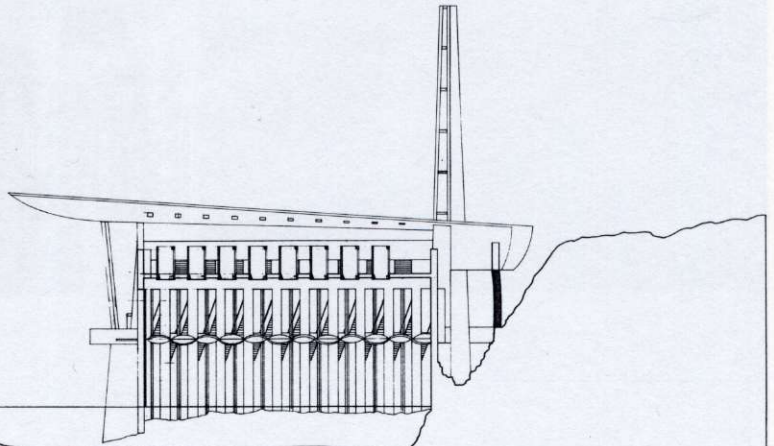
24 uur toeval of Odysseus

Het afstudeerproject 24 uur toeval of Odysseus is een boottocht over het Lago Maggiore, in Noord-Italië. Het ontwerp omvat de reis en de gebouwen die tijdens de reis worden aangedaan. Een ruimtelijke c.q. architectonische ervaring wordt door beweging gegenereerd. De reis, de ultieme belichaming van beweging, is daarom een van de centrale themata in dit afstudeerproject. De Odyssee van Homeros, het eerste reisverhaal in de Westeuropese cultuur, vormt het uitgangspunt voor het programma van eisen dat aan het project ten grondslag ligt. De bootreis start op een bepaalde dag en plaats bij zonsopgang en eindigt 24 uur later. Hierdoor wordt de reis een gesloten figuur in de tijd, die tot in het oneindige door kan gaan. Tegelijkertijd is de reis een lineaire opeenvolging van gebeurtenissen, die hun samenhang en betekenis ontlenen aan de plaats die ze innemen in de reis en de manier waarop ze gerelateerd zijn aan de Odyssee.

Het epos van Homeros is met behulp van andere bronnen, onder meer Joyce, Kafka en Kircher, geïnterpreteerd en bewerkt om zodoende per avontuur van Odysseus een essentie te formuleren; een zintuigelijke ervaring die het specifieke verhaal weerspiegelt. Om deze ervaringen tastbaar te kunnen maken zijn ze vertaald in architectonische termen en opgaven. De vertaling van een literair of cultureel gegeven in vorm en materiaal, maakt het architectonisch object tot een apparaat

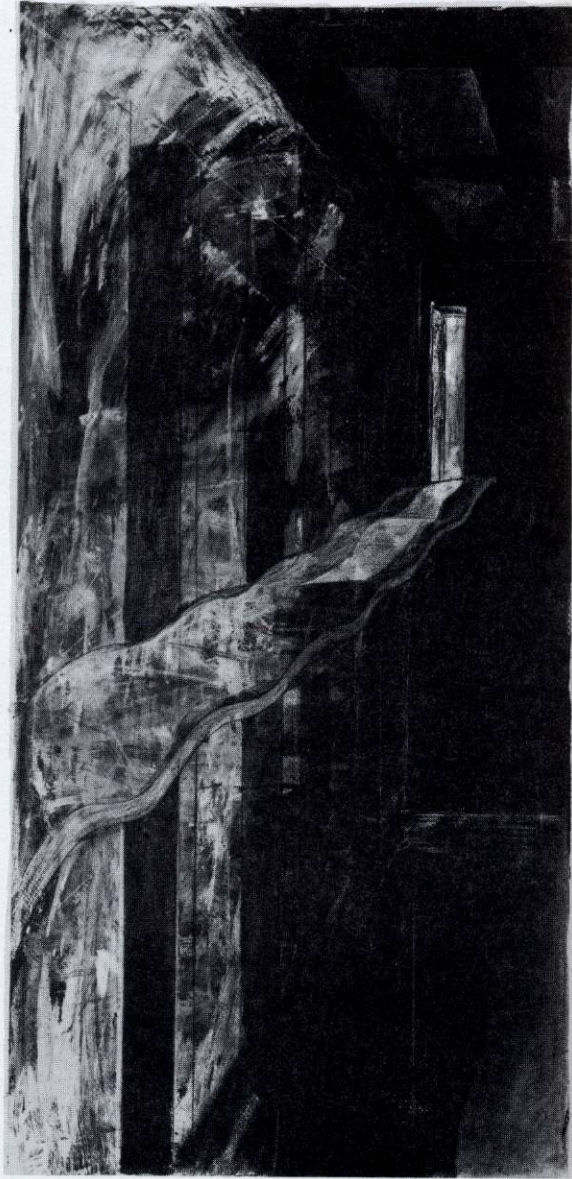
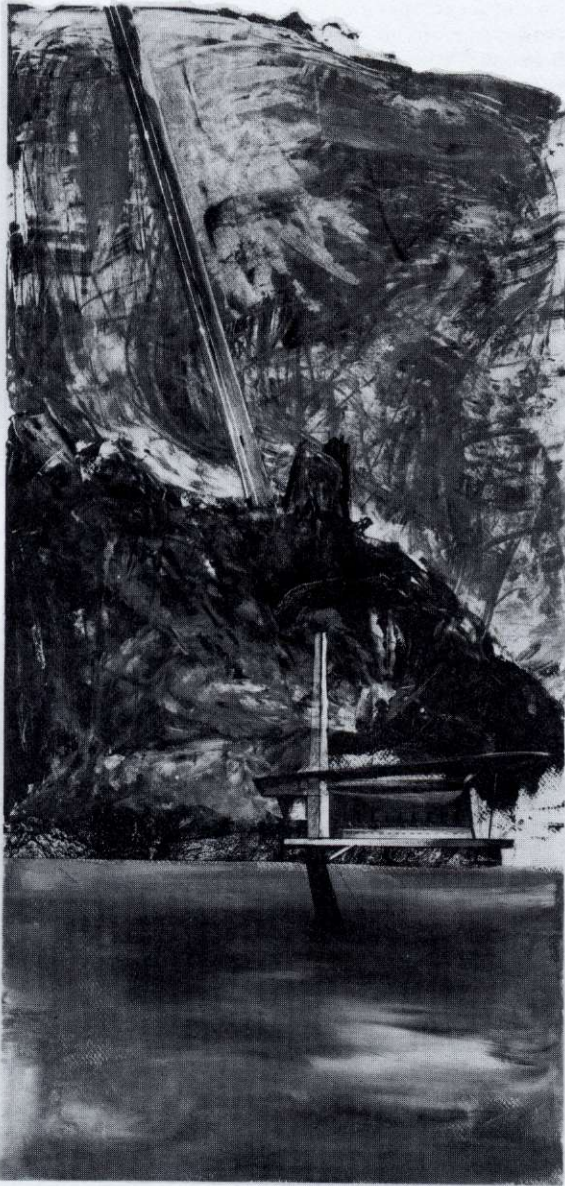
dat, onder invloed van de reizigers, situaties en ervaringen vorm geeft en de reis sequenteert in de tijd. Elk object in de reis functioneert als een filter en selecteert de reizigers zodanig dat slechts één reiziger overblijft: de nieuwe Odysseus.

Op een ochtend, vlak voor zonsopgang, betreden de reizigers het *vertrekgebouw*. Het vertrekgebouw is een boothuis, gelegen op de oostelijke oever van het meer. Het gebouw bevat een reeks was- en louteringsstraten. Door het betreden van het gebouw zetten de bezoekers met hun eigen gewicht het mechaniek van de louteringsstraten in werking. De golvende vloer van de boven het water hangende galerij bestaat uit een reeks blaasbalgen. Doordat de reizigers op de blaasbalgen gaan staan wordt het luchtreservoir, in de luifel boven het terras, opgeblazen. Hierdoor wordt het opgevangen water uit de luifel gedrukt. Het water valt door de spleten in het dak en spat uiteen op uitstekende rotsfragmenten in de passage. Het brekende water op het steen in de passage laat de ruimte klinken als een bergbeek in het voorjaar. De reizigers moeten door het scherm van brekend water de kloof tussen de galerij en de wasruimtes overbruggen. In de was- en omkleedruimtes is het geluid intiem en gedempt door de fluwelen afwerking. Wie de kloof niet durft te overbruggen, valt af en zal de reis niet meemaken. Op het dak van het vertrekgebouw ligt het terras voor deze eerste achterblijvers.

HET VERTREK door s.n.d.e. A.A. schaal 1:100

Het vertrekgebouw, gezien vanaf het meer en perspectief interieur

Het spiegelsysteem in de met leer bespannen toren vangt de eerste zonnestralen op en stuurt bundels gereflecteerd licht door het gebouw. De lichtbundels begeleiden de reizigers langs de verschillende stadia in de reiniging en geven het moment aan waarop de reizigers moeten inschepen. Met een zeilboot doen de reizigers het *drijvende pandemonium van Aeolus* aan, dat als een op drift geraakte carnavaalswagen doelloos over het meer zwerft.

Hierna bereiken de reizigers de *torens van Scylla en Charybdis*. Deze torens staan zodanig opgesteld dat ze, volgens het echo-principe van Athanasius Kircher, elk geluid versterken tot een storm van lawaai op het moment dat een geluidsbron – in dit geval de reizigers – het domein van de torens binnendringt. In dit domein ligt het land van de Lotuseters, een windstil gebied in het oog van de orkaan. Het leven van de lotuseters, personen die zich koesteren in een illusoir paradijs van zon en televisie, wordt bepaald door de stand van de zon ten opzichte van de schermen en velden in hun omgeving. De lotuseters wonen op een ruïne-eiland.

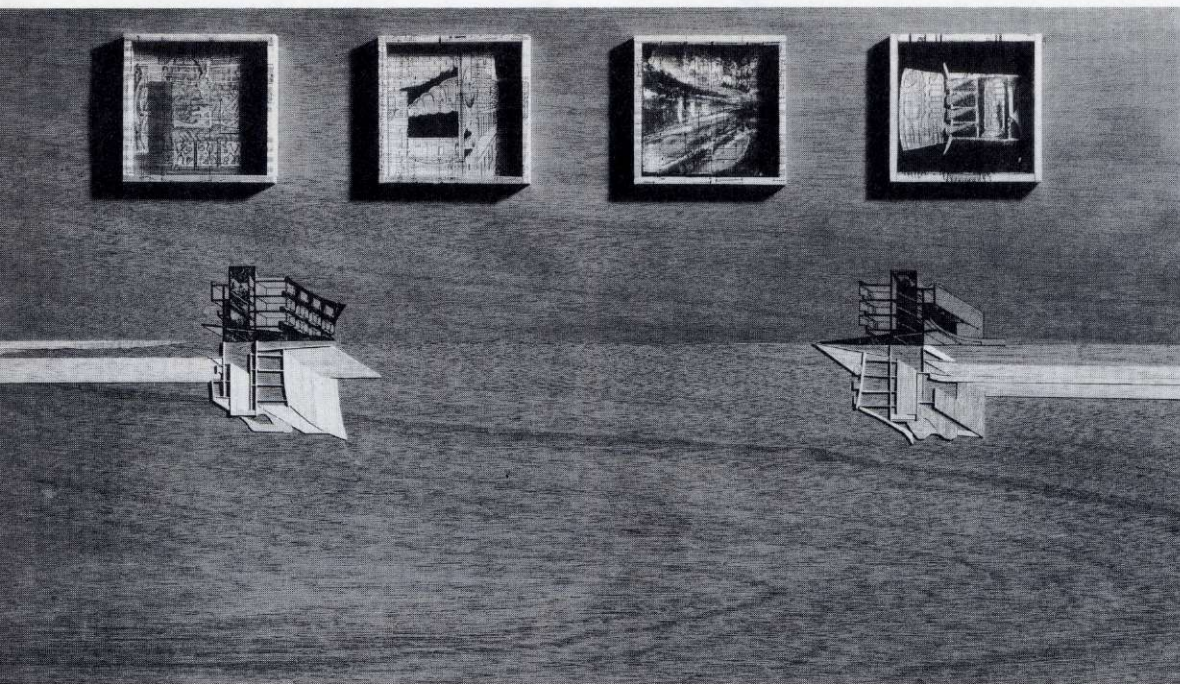
De reis voert verder, langs de *labyrintische bibliotheek van Hades*. Vlak onder het wateroppervlak, in de eeuwige schemer ligt een uit staal en glas samengesteld trappendoelhof. De boeken, de samenballing van alle kennis uit heden en verleden, zoals die alleen in het dodenrijk te vinden is, vormen de treden. De bibliotheek van Hades ligt tussen de klankschermen der Sirenen. De Sirenen hebben volgens Franz Kafka nooit voor Odysseus

gezongen. Het idee dat ze met gezang hem zouden kunnen verleiden, verleidde Odysseus. De klankschermen van de Sirenen zenden geen geluid uit, maar ze reflecteren slechts de echo's van het klotsende water.

De reizigers vervolgen hun tocht en komen langs de *Merzbau van Calypso*. Calypso is de godin die Odysseus de mogelijkheid van het eeuwige leven aanbood. Het eeuwige leven staat voor een wereld waarin de hiërarchie tussen begin en einde, en daardoor de relevantie van opeenvolging of beperking, verdwenen is. In het eeuwige leven is alles gelijk en verwordt de geschiedenis tot een tumult van associaties. Calypso is de merz-bau van het geheugen.

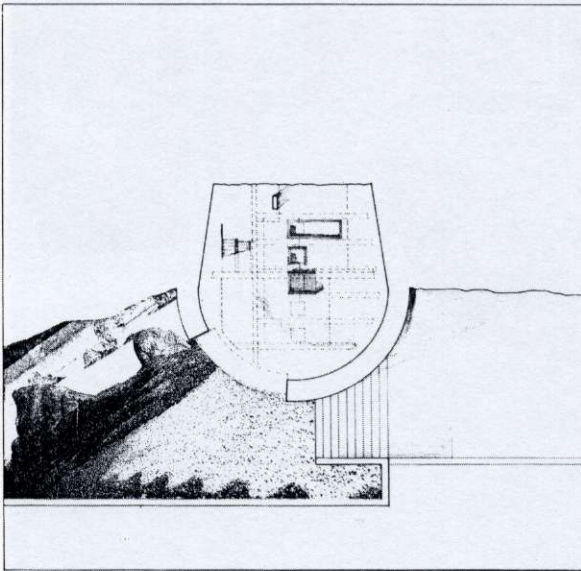
Laat in de middag bereiken de reizigers de *Cyclopen*. In de verlaten kalkovens op de kaap bij Ispra huizen de Cyclopen. Zij bewaken het onbereikbare dat in de wand van de kalkafgraving te zien is. De torens van de Cyclopen zijn observatiemachines die gestuurd worden door het dag- en nachtritme en het water in het reservoir boven in de toren. De Cycloop leeft in symbiose met de toren, totdat dit door de reizigers verstoord wordt.

Het is al nacht wanneer de overgebleven reizigers *Circe's paleis* betreden. In dit paleis staan dans, muziek en drama centraal. Het paleis, dat voor de kaap van Pallanza ligt, heeft de vorm van een schelp die zich sluit zodra alle gasten gearriveerd zijn. Er is een directe verbinding met het verlaten hotel op de kaap, waar de gasten samen de nacht kunnen doorbrengen.

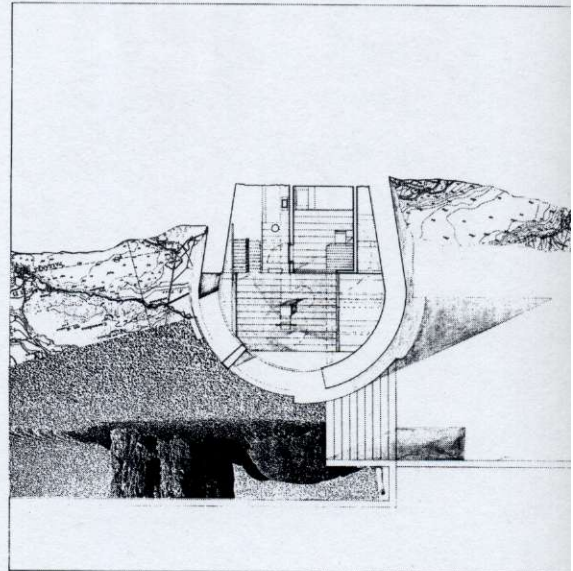

Het klankbord der Sirenen

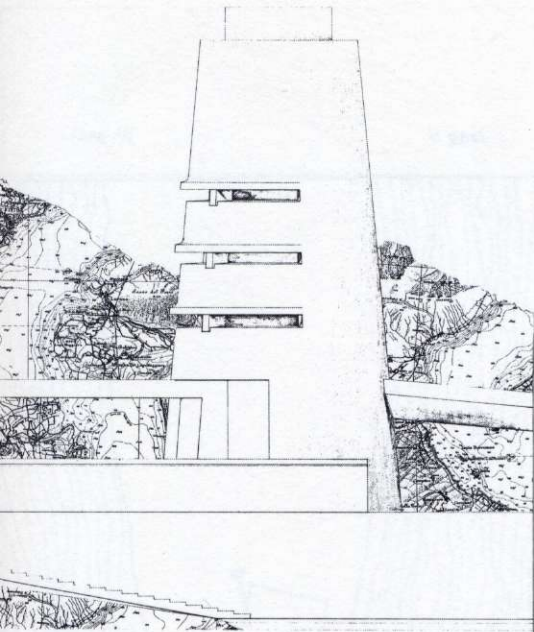
plattegrond laag I

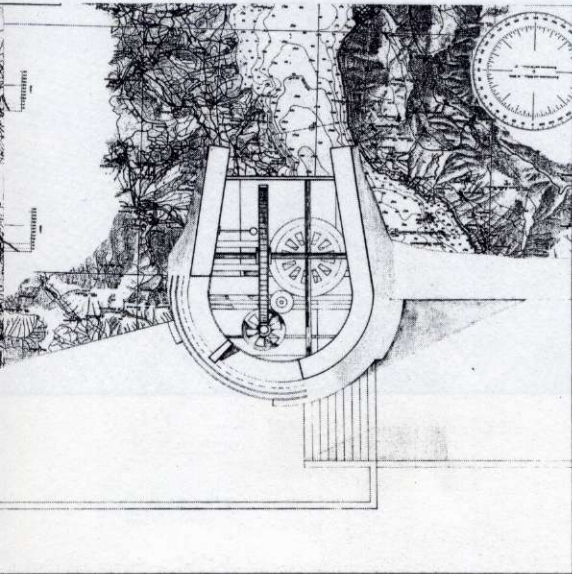
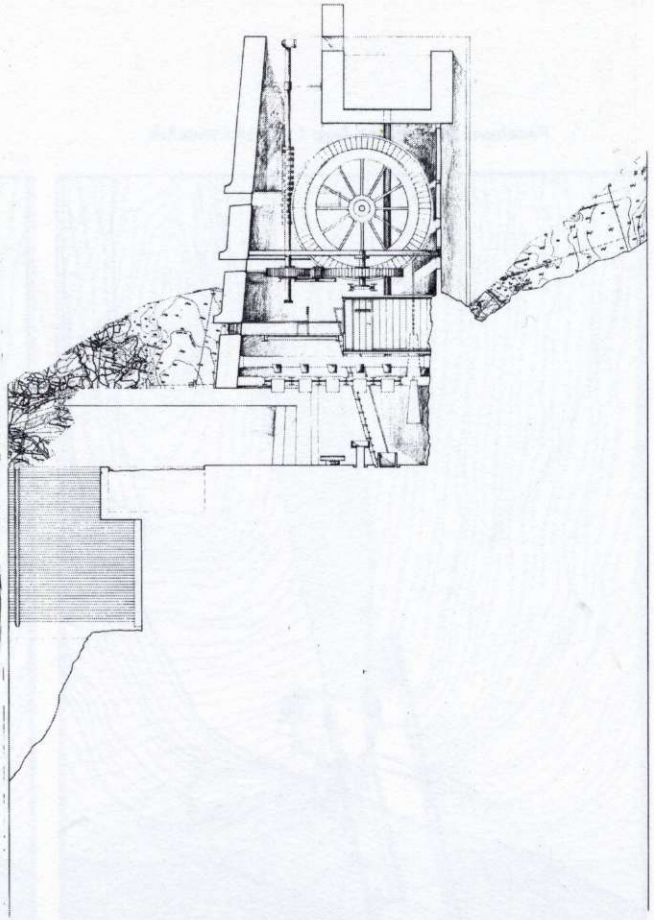
laag II

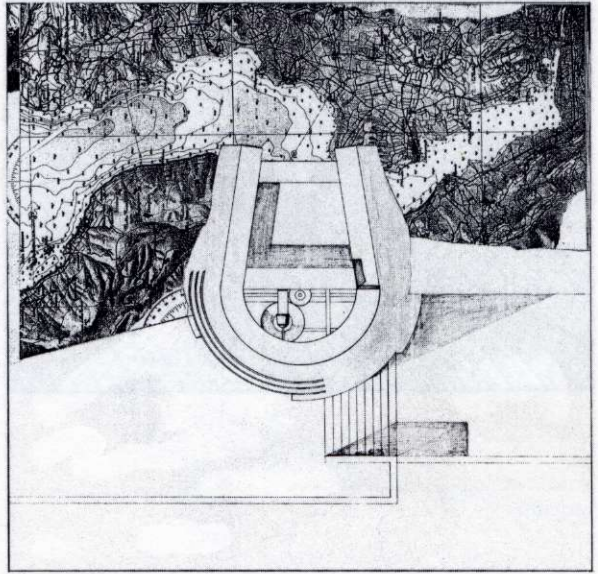
vooraanzicht

doorsnede

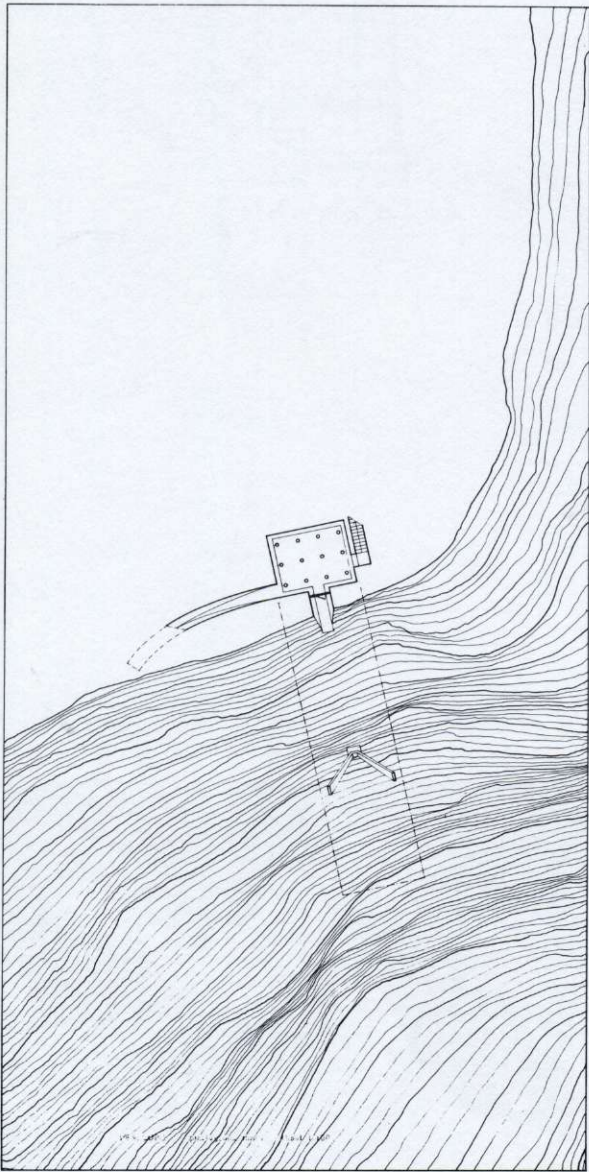
laag III

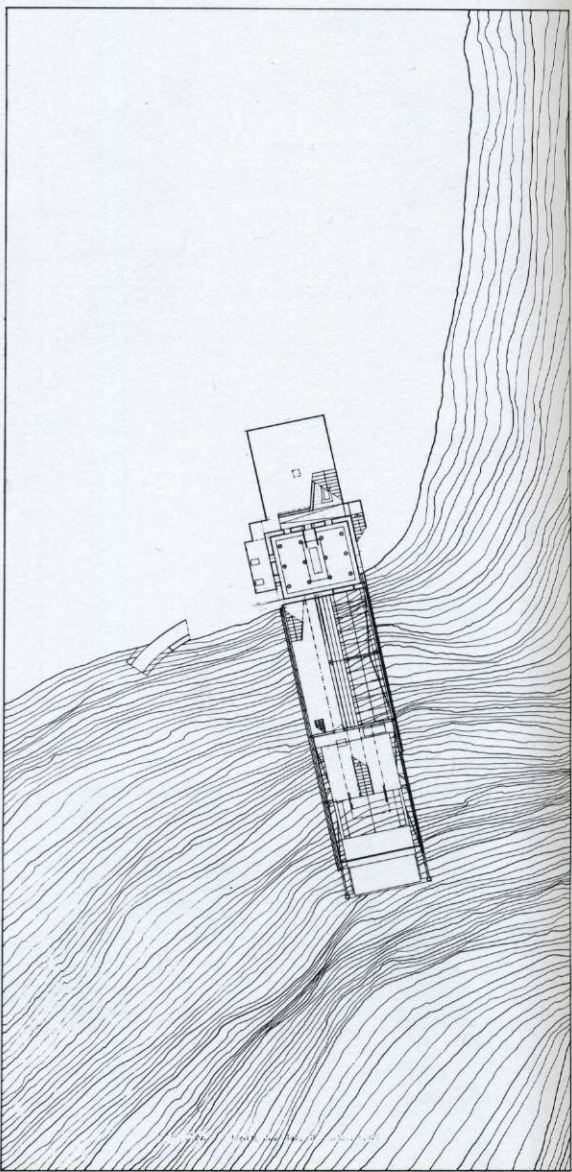
laag IV

Penelope, plattegrond laag I

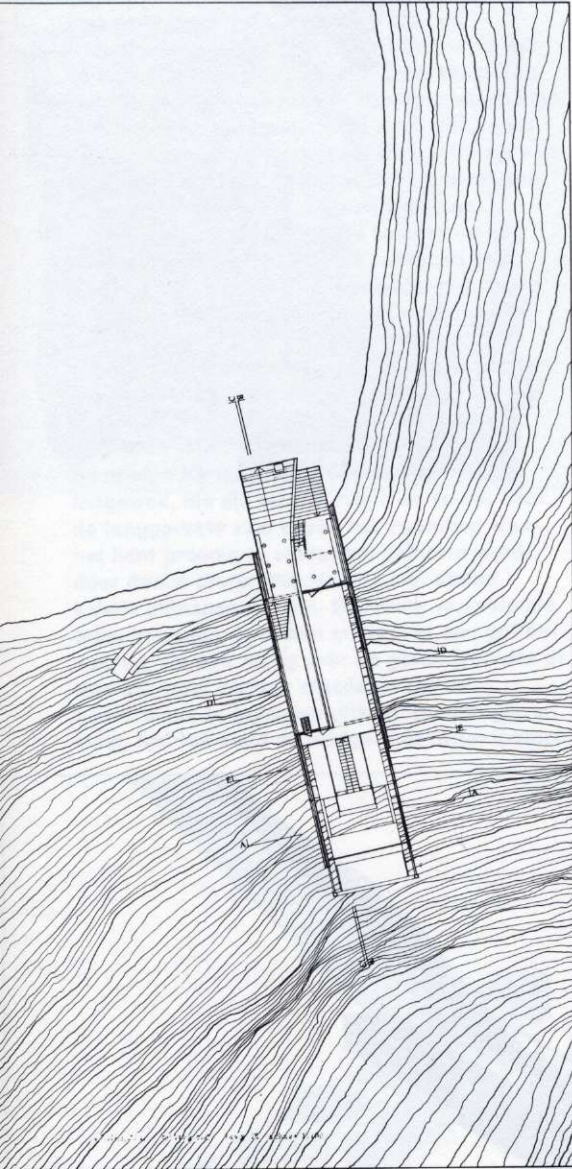

laag II

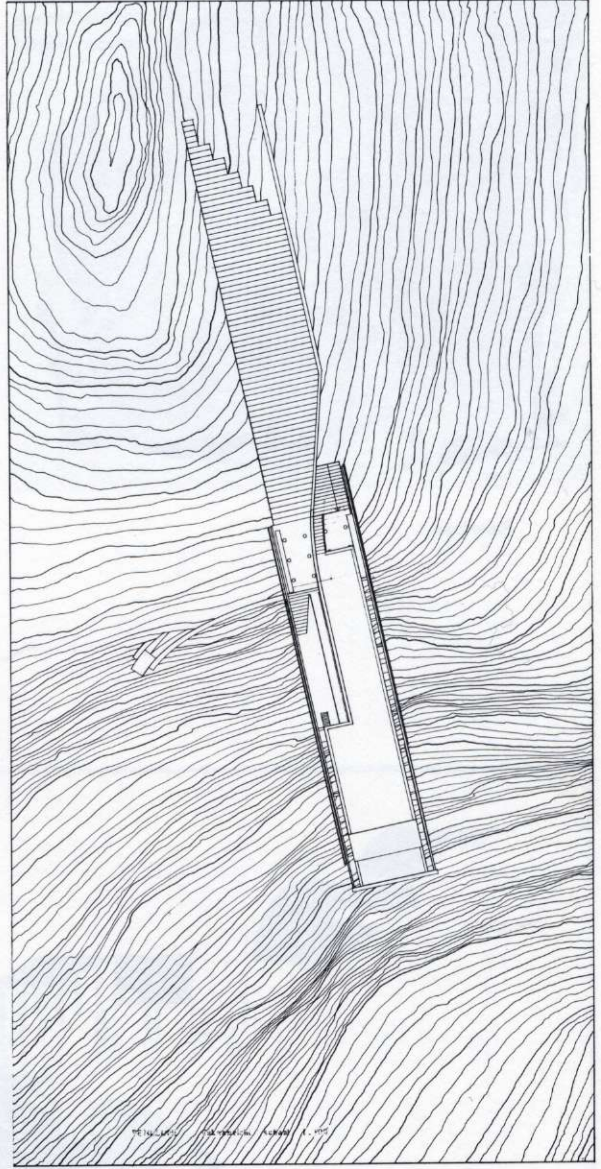

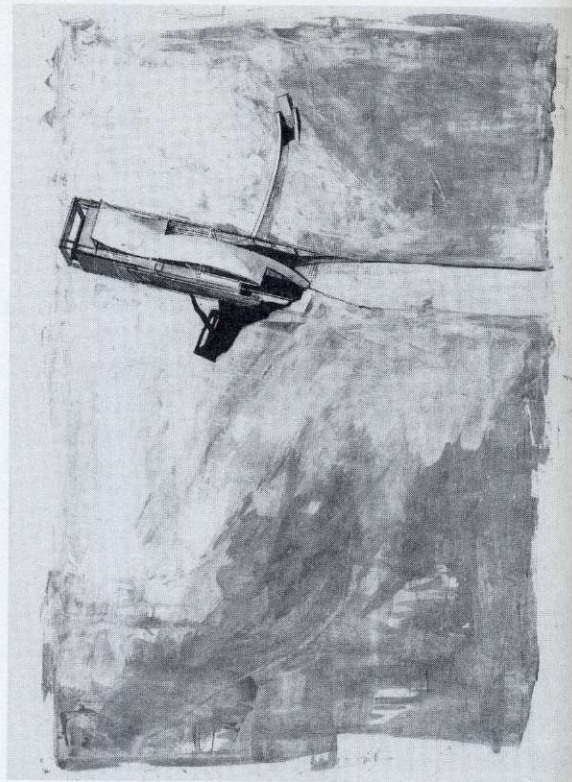
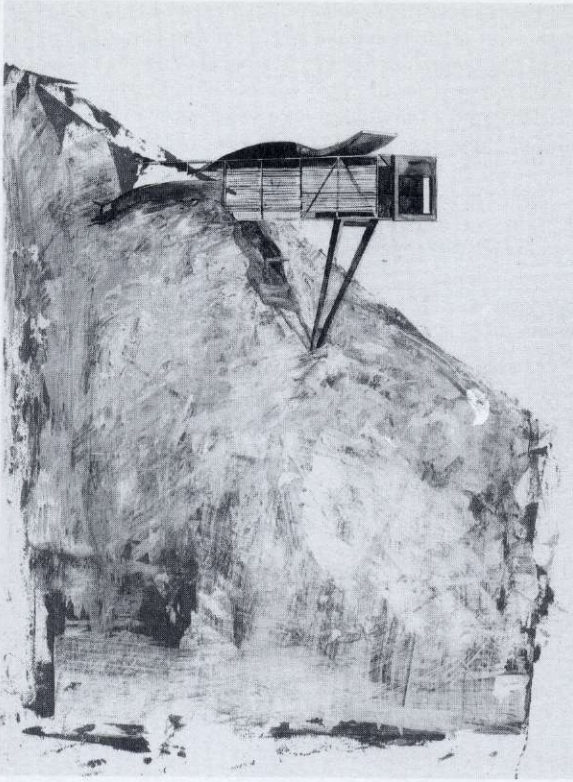
laag III

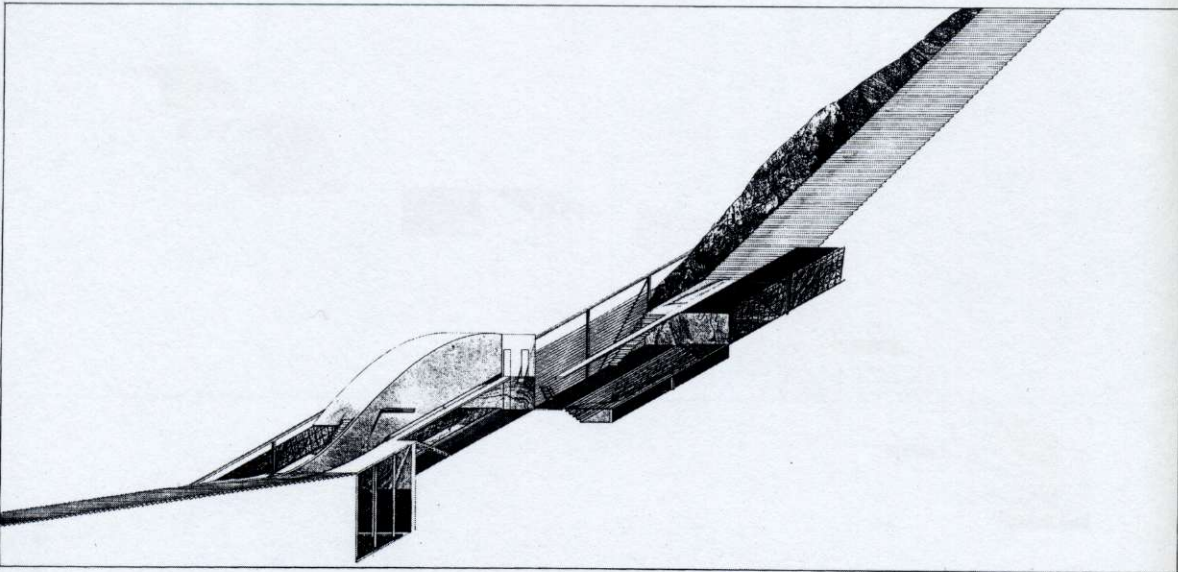
dakaanzicht

Penelope

De route van de vrijers

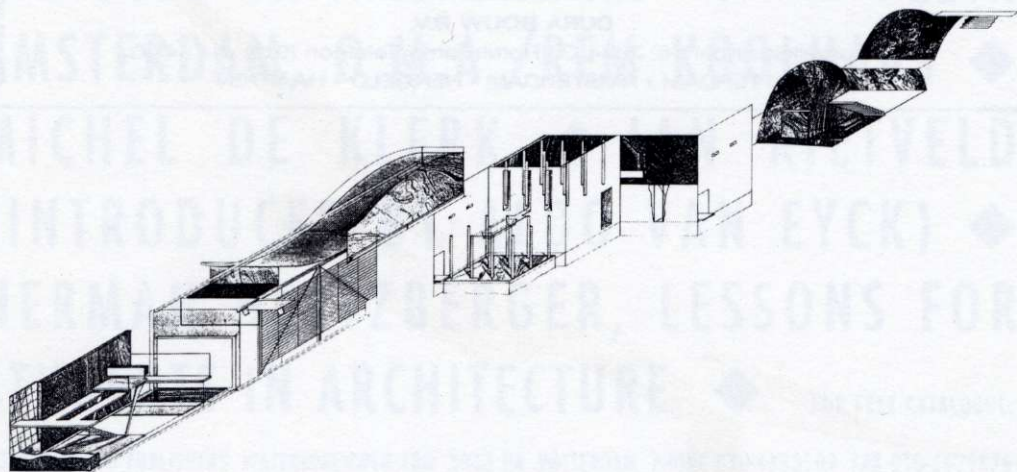

Slechts één reiziger weet zich aan de verleiding van Circe te ontworstelen en roeit door de nacht richting Laveno waar hij aanmeert bij de steiger die het podium van *het verteltheater* blijkt te zijn. De reiziger vertelt hier zijn verhaal, voordat het laatste stuk van de reis, met de kabelbaan omhoog naar Penelope, wordt afgelegd.

De laatste statie in deze Odyssee is *de thuiskomst*. Thuiskomen is het verlangen naar geborgenheid dat tegelijkertijd bezwangerd is met een hunkering naar de labiliteit en spanning van het reizen. De thuiskomst is een constructie boven de afgrond. Door de glazen vloer is de diepte zichtbaar. Hierdoor wordt men zich tegelijkertijd bewust van de dodelijke val en de overwinning op de zwaartekracht, als een moderne Ikaros. Het gebouw is gespleten door twee verschillende routes: een brede en pontificale voor de vrijers die slechts uit kan monden in een sprong in het zwembad met glazen vloer, als een duik in de afgrond, en de route van Odysseus die vanuit het binnenste van de berg culmineert boven het meer. De nieuwe Odysseus komt binnen in de waterzaal; een in de berg uitgehouwen hypostyle hal met twaalf glazen kolommen op een geslepen granieten vloer. Daarna voert het traject omhoog door de grotachtige ruimte met het tongewelf, die als keuken dient, en verder naar de langgerekte zaal boven het zwembad waar het licht groenig is omdat het gefilterd wordt door dunne platen marmer die met stalen kabels afgespannen zijn. Bij iedere verkoelende bries bewegen de platen en gaat er een golfbeweging, als een rilling over de gevel. Doordat de trap die moet worden afgedaald om de hoofdruimte te betreden uitkomt op een glazen vloer, lijkt het alsof de reiziger het ravijn instapt.

De kop van de ruimte biedt uitzicht over het meer. Het uitzicht is gekaderd door een lijst, alsof het beeld slechts een plaatje is. Voor de lijst ligt een vijver bij wijze van balustrade. Het uitzicht en de spiegeling in de vijver versmelten tot een geheel, gekaderd in het venster, alsof het beeld en het virtuele niet gescheiden zijn.

Het uitzicht over het meer in de opkomende ochtendzon ordent de reis, als een labyrint in vogelvluchtperspectief, en onthult de samenhang tussen de verschillende evenementen. Na de thuiskomst is een nieuw begin mogelijk.

De route van Odysseus